

Защита правата на децата

София 1172 жк. "Дианабад", бл. 32, вх. А; www.zpd.bg, e-mail: info@zpd.bg, ЕИК: 177013260

Изх. № НС-0002/20.07.2020г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КОМИСИЯ ПО
ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ПРАВНИТЕ ВЪПРОСИ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ВЪПРОСИТЕ НА ДЕЦАТА,
МЛАДЕЖТА И СПОРТА

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за социалните услуги, с вх. № 054-01-55, внесен от г-н Искрен Веселинов и група народни представители на 23.06.2020 г..

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

„Защита правата на децата“ е фондация с нестопанска цел, дейността на която се изразява в граждански контрол върху лица и подкрепа на институции за осигуряване на основните права на децата, съгласно Конвенцията за правата на детето и всички нормативни актове и международни договори.

Във връзка с направените предложения за изменения и допълнения на Закона за социалните услуги (ЗСУ), следва да се вземат предвид съществуващите разпоредби в различни от ЗСУ нормативни актове, с които са уредени някои отношения от направените предложения.

В предложенията по §1. Чл. 3 - за създаване на нова ал. 2, преместването на ал. 2 в ал. 3 и създаването на ал. 4 внасят разяснение по съществуващи вече разпоредби, които текстове следва добре да се познават и прилагат от страна на съдебната и изпълнителната власт, администрацията и лицата, които се занимават с този и подобен вид дейности. Такива текстове са заложи в други нормативни актове като Семейен кодекс (СК), Закон за лицата и семейството (ЗЛС), Закон за закрила на детето (ЗЗДет), Закон за здравето (ЗЗ), Кодекс за социално осигуряване (КСО) и други нормативни актове.

В направените предложения по § 1. В чл. 3 се предлага създаването на ал. 4, а именно „(4) Предоставянето на социални услуги не е търговска дейност по смисъла на Търговския закон.“.

При така направеното предложение не става ясно каква е целта на правната норма и какво следва да регулира, тъй като Неправителствена организация (НПО) е юридическо лице, което подлежи на специален законодателен режим, създава се с цел подпомагане на обществото или отделни групи в него за постигане на общи цели, които нямат търговски характер. Целта на учредителите е да допринесат за развитието на определени обществени цели и не разпределят печалба.

На следващо място, чл. 1 от Търговски закон (ТЗ) изчерпателно посочва и изброява видовете търговци.

Следователно ако предложената норма цели лицата по чл. 1 от ТЗ да не могат да предоставят социални услуги тъй като по смисъла на закона те разпределят печалба, то следва предложението да гласи: *„Предоставянето на социални услуги не може да се предоставя от лица регистрирани по смисъла на Търговския закон.“*.

В § 2. от направените предложения гласи, че в чл. 81 се правят следните изменения и допълнения:

Създава се нова ал. 2:

„(2) При изготвяне на индивидуална оценка на потребностите на дете, информация се предоставя със съгласието на родителя или настойника на детето, а когато то е непълнолетно - от детето, със съдействието на родителя или попечителя.“

Във връзка с направеното предложение, на първо място следва да се направи промяна в разпоредбата на чл. 81, ал. 1 която гласи: „При изготвянето на индивидуалната оценка на потребностите и на индивидуалния план за подкрепа доставчикът на социалната услуга може да иска информация, съдействие и становища от държавни органи, общината, личния лекар на лицето, семейството и близките на лицето, лечебни заведения, институции в системата на предучилищното и училищното образование и други институции и доставчици на социални услуги, като те са длъжни да ги предоставят в рамките на срока, определен от доставчика.“

Чл. 81, ал. 1 се правят следните допълнения:

„При изготвянето на индивидуалната оценка на потребностите и на индивидуалния план за подкрепа доставчикът на социалната услуга може да иска информация, съдействие и становища от държавни органи, общината, личния лекар на лицето, семейството и близките на лицето, лечебни заведения, институции в системата на предучилищното и училищното образование и други институции и доставчици на социални услуги, като те са длъжни да ги предоставят в рамките на срока, определен от доставчика. Събирането на необходимата информация се осъществява само в случай, че има писмено съгласие - волеизявление от потребителя на услугата.“

При така направено предложение и във връзка с предложението за създаване на ал. 2 следва да се вземе предвид, че правните действия на непълнолетните са уредени в чл. 4 от Закона за лицата и семейството (ЗЛС), който гласи: „Лицата от 14 години до навършване на 18-годишна възраст са непълнолетни. Те извършват правни действия със съгласието на техните родители или попечители, но те могат сами да сключват обикновени дребни сделки за задоволяване на текущите им нужди и да разполагат с това, което са придобили със своя труд.“ Съответно непълнолетните нямат право на самостоятелно волеизявление независимо в каква форма (устна, писмена в това число декларативна и т.н.), което може да породи правни последици, такова може да се направи само със съгласието на техните родители или попечители.

Също така следва да се има предвид, че изготвянето на индивидуалната оценка за потребностите на детето следва да се основава на доброволно предоставена от законните представители на детето информация. В случаите, в които детето дава такава информация тя следва да е в присъствието на родителите или настойниците, като същата следва да се сведе до знанието на другия законен представител в хипотезата на чл. 123 от СК.

На следващо място важно е да се знае, че всеки законен представител има право да получи информация от всички органи и лица, касаеща подопечния им.

В извънредни случаи определени в закон може да се предприемат действия от страна на изпълнителната власт с цел събиране на необходимата информация в сочената хипотеза на ЗСУ.

Следва да се обърне особено внимание на чл. 47 и чл. 75 от ЗСУ.

На първо място чл. 47 се урежда финансирането от общинския бюджет на предоставяните от общината социални услуги.

На следващо място чл. 75 дава възможността на общините да насочване за ползване на социални услуги, които се финансират от държавния и/или общинския бюджет.

Съответно при така приетите норми е наличен конфликт на интереси, както и възниква неравнопоставеност при осъществяването на финансирането от общинския бюджет на предоставяните от общината социални услуги и други (външни) доставчици на социални услуги. По този начин се създава и предпоставка за корупция.

По отношение на предложението в § 3. за промени в чл. 27, ал. 6 от ЗЗДет по отношение на Административния акт (АА) следва да се вземе предвид, че в Административнопроцесуалния кодекс (АПК), процедурата по обжалване на АА е добре уредена и законодателя е дал възможността на законните представители да участват в процеса и да имат възможността да обжалват АА както пред погорестоящ административен орган така и пред съответния съд.

В административния процес отдавна е известен т. нар. суспензивен ефект на своевременно подадената жалба или протест. Сега той е уреден в чл. 90, ал. 1 от АПК—административният акт не се изпълнява, преди да е изтекъл срокът за неговото оспорване, а при подадена жалба или протест—до решаване на спора от съответния орган.

В същото време обаче чл. 60 от АПК урежда възможността в самия административен акт, още с неговото издаване, да се включи разпореждане за предварителното му изпълнение, при посочените в ал. 1 хипотези. Предварително изпълнение може да се допусне и след постановяване на акта. В чл. 60, ал. 4 от АПК се предвижда изрично мотивиране на разпореждането за предварително изпълнение. Всъщност обаче допускането на предварително изпълнение винаги трябва да бъде

мотивирано, за да стане възможна проверката за неговата необходимост както при оспорването пред по-горестоящ административен орган, така и пред съд. Поради това всеки административен акт, в който има включено разпореждане за предварително изпълнение, трябва да съдържа два вида мотиви. На първо място са мотивите за издаване на самия акт, на второ – мотивите за допуснатото предварително изпълнение.

В тази връзка разпореждането за предварително изпълнение подлежи на самостоятелно обжалване, различно от това на самия административен акт. В тридневен срок от съобщаването му то може да бъде обжалвано чрез административния орган или пред съда, и то независимо от това, дали самият акт е бил оспорен. Особеност на производството пред съда е, че жалбата срещу предварителното изпълнение се разглежда в закрито заседание. Тя не спира изпълнението, освен ако съдът не реши друго – чл. 60, ал. 5 от АПК. Пропускането на тридневния срок за обжалване по АПК погасява правото на обжалване.

Важно е да се наблегне на факта, че при издаването на разпореждане за предварително изпълнение, Административния орган (АО) следва да е констатирал пряка и непосредствена заплата за живота и здравето.

Във връзка с горното следва се вземе предвид, че предложението за създаване на нова ал. 27а в ЗЗДет само ще усложни и осуети предвидения съдебен контрол, както и ще настъпят нови преклузивни срокове, които са във вреда на заинтересованите (оспорващи) лица.

По отношение предложението за отмяната на чл. 138а, ал. 1 от СК, следва да се има предвид, че изработването на доклади по спорове за родителски права често затрудняват системата и работата на социалните работници, което обстоятелство води до необективни доклади.

Също така често социалните работници биват въвличани в семейните конфликти и заставяни да вземат страна по споровете за родителски права.

Поради тези причини следва да се предвидят промени, които да регламентират издаването на доклади по дела единствено в случаите на деца в риск.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

С настоящето становище заявяваме своята готовност да участваме в сформирани работни групи, както и да съдействаме с конкретни предложения при наличие на такава заявка от страна на институциите и правителството.

Оставаме на разположение за съдействие и очакваме своевременно да ни информирате за предприетите от Вас действия.

За Председател

Йордан Тодоров,

експерт – психолог в консултативната практика